

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Nærværende Lovforslag sigter til at imødekomme et Andragende, som i Begyndelsen af forrige Rigsdagssamling fremkom fra i alt 281 pensionerede Lærere, Lærerinder og Lærerenker og ved Folketingets Beslutning blev henvist til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, jfr. Rigsdagstidende 1900—1901. Man maa finde det af Andragerne udtalte Ønske om, at deres Pensioner forhøjes til et saadant Beløb, som vilde være udkommet, hvis de vare blevne beregnede af hele deres Embedsindtægt, vel begrundet og stemmende med Tanken i Skoleloven af 24. Marts 1899, for saa vidt et væsentligt Øjemed med denne Lov har været at forbedre Lærerstandens Vilkaar, ogsaa med Hensyn til Pensionen.

Det vil være bekendt, at ifølge Lov 8de Marts 1856 § 20 med de sig dertil sluttende Bestemmelser i samme Lovs § 22 om Læreres Enker og i Lov 29de Marts 1867 § 4 om Lærerinder ere de her omhandlede Pensioner blevne beregnede alene af vedkommende Embedes Reguleringssum, der i Henhold til Lovens § 19 fastsattes hvert 10de Aar efter Opgørelse af de Embedet som saadant tillagte Indtægter. Da saaledes de personlige Alderstillæg, som efter Lovens § 10 tilkom Lærerne fra Skolefonden, vare udelukkede fra Pensionsberegningen, var der ved de anførte Bestemmelser til Ugunst for Lærerne gjort en Undtagelse fra de i øvrigt optagne Regler i den almindelige Pensionslov, og denne Afvigelse fra Lovens almindelige Princip fik ulige større Betydning, efter at der ved Finansloven, første Gang for Finansaaret 1878—79, var bevilget et nyt Alderstillæg til Lærerne fra Statskassen. Efter de om Fordelingen af dette Tillæg fra først af fastsatte Regler, der senere optoges i Loven af 23de April 1881 og ved Finansloven for 1897—98 suppleredes med nærmere Regler til Fordel for de lavest lønede Lærere, har der ikke kunnet være Spørgsmaal om at medregne Statens Løntillæg i Reguleringssummen. Det har saaledes i det hele været en forholdsvis betydelig Del af de ældre Læreres, navnlig af de lavt lønede, samlede Embedsindtægt, jævnlig over en Femtedel, undertiden endog en Trediedel af denne, som ikke er kommen dem til gode ved Pensioneringen.

Dette Forhold, som har sin Grund i den tidligere ufuldkomne, stykkevis gennemførte Ordning af Lærernes Lønningsforhold, er i aabenlys Strid med Lovgivningens almindelige Grundsætninger, navnlig saaledes som disse ere udtrykte i Loven af 24de Marts 1899 § 28, hvor de for Statsembedsmænd gældende Regler om Pensionsberegningen konsekvent ere overførte paa Folkeskolen. Billighed taler da i høj Grad for at raade Bod paa de afgaaede Læreres og Lærerenkernes uheldige Vilkaar, for saa vidt disse ere blevne ringere ved de her paapegede Mangler i Lovgivningen. Dette Hensyn faar en forøget Vægt ved, at de hidtil beregnede Pensioner ogsaa af andre Grunde ere forholdsvis lave, navnlig fordi Nedgangen i Lærerebødernes tidligere Kornlønninger, som udbetaltes efter Kapitelstaksten, har medført en gennemgaaende betydelig Nedsættelse i Reguleringssummen, allerede da disse bleve ansatte i 1886, og endnu mere ved den sidste Ansættelse i 1896. Denne Omstændighed, som er fremhævet i det foran omtalte Andragende, vil virke til Skade for de afgaaende Lærere, saa længe Pensionen delvis beregnes paa Grundlag af Reguleringssummen.

Dette vil ifølge de foran citerede Pensionsbestemmelser i Loven af 1899 være Regel i de første 5 Aar efter Lovens Ikrafttræden, altsaa indtil Udgangen af Aaret 1905, og for Lærerenkers Vedkommende i en ubestemt længere Tid, nemlig i alle Tilfælde, hvor Manden er bleven afskediget før det nævnte Tidspunkt. Af Hensyn hertil er i nærværende Forslag som nødvendig Konsekvens af Hovedbestemmelsen i § 1, 1ste Stykke, optaget den i § 2 givne Regel om, at de her omhandlede Lønningstillæg skulle medregnes ved Siden af Reguleringssummen, saa længe denne overhovedet kommer i Betragtning. § 1, 2det Stykke, indeholder et nødvendigt Supplement til de foranstaaende Regler. Da man ved Fastsættelsen af Pensioner i Henhold til de forannævnte ældre Bestemmelser, altsaa indtil Udgangen af Aaret 1900, kun har taget Hensyn til den ved Afskedigelsen gældende Reguleringssum, medmindre den paagældende i de sidste 5 Aar maatte have været ansat i forskellige Embeder, udkræves der en speciel Regel